

De hand van de overheid voedt nog altijd de Grijze Wolven

Een rapport over de (subsidie)relaties tussen Nederlandse gemeenten en Turks extreem-rechts

Massabijeenkomst van Grijze Wolven op 8 april 2018 in Nijmegen, ter herdenking van de oprichter van de beweging Alparslan Türkeş (1917-1997).

Doorbraak

Dit rapport is gemaakt door Doorbraak

Doorbraak
Middelstegracht 36a
2312TX Leiden

Telefoon: 0641206167
Mail: doorbraak@doorbraak.eu
Website: www.doorbraak.eu
Twitter: twitter.com/Doorbraakeu
Facebook: www.facebook.com/doorbraak.eu

Doorbraak is een linkse basisorganisatie opgericht in 2007. Meer over Doorbraak op de pagina "over ons" op de website.¹

¹ <https://www.doorbraak.eu/over/>

I. Inleiding

Nederland kent een aantal relatief kleine openlijk ultra-nationalistische, fascistische en nazistische organisaties en netwerken. Hun belangrijkste doelwitten zijn zoals bekend migranten, vluchtelingen, moslims, in grote lijnen iedereen die niet wit is, die er in hun ogen niet bij hoort. Gelukkig bestaat er in brede kring nog een anti-racistische reflex om het op te nemen voor de doelwitten en slachtoffers van dit extreem-rechts. En geen gemeente zal het daarom ook in haar hoofd halen om deze groepen te subsidiëren, een ruimte te verhuren of een pand te verkopen.

Ook binnen minderheden bestaan er extreem-nationalistische en fascistische stromingen en organisaties. Door die anti-racistische reflex neigen veel mensen ertoe dat specifieke extreem-rechts niet te willen zien. En dat heeft grote gevolgen voor de minderheden binnen de minderheidsgroepen die hun doelwit en slachtoffer zijn.

De Turkse Grijze Wolven vormen zo'n fascistische organisatie. Voor Koerden, alevieten, Armeniërs, en linksen en feministen met een achtergrond in Turkije vormen ze hier in Nederland een dagelijkse bedreiging. Maar richting de Nederlandstalige meerderheid spelen de Grijze Wolven de rol van onschuldige culturele organisaties. En zo weten ze in een reeks steden goede contacten te onderhouden met gemeentebesturen, die hen voorzien van subsidies en ruimten om te huren of te kopen.

Daarom hebben we onderzocht welke gemeenten de Turkse fascistten financieel of in een andere vorm ter wille zijn. We hebben 22 gemeenten via de Wet Openbaar Bestuur (WOB) verzocht om hun documenten te overleggen die betrekking hebben op hun (financiële) relaties met Grijze Wolven-organisaties in de periode 2013 tot en met 2018. Sommige gemeenten gaven ook informatie over 2019. Met de informatie die daaruit naar voren kwam, en die we hieronder publiceren, willen we lokale media voorzien van informatie en met name lokale politici confronteren met de steun die hun gemeenten verlenen aan groeperingen die een bedreiging vormen voor minderheden. Want onze conclusie is dat de overheidshand nog steeds de Grijze Wolven voedt. In de onderzochte periode hebben tien gemeenten een organisatie van Grijze Wolven op een of andere wijze voorzien van materiële, financiële of facilitaire steun. Het gaat om Amsterdam, Arnhem, Beverwijk, Den Haag, Dordrecht, Hengelo, Nijmegen, Rotterdam, Schiedam en Soest. Wij vinden dat daar onmiddellijk een einde aan moet komen.

In de loop der jaren is de financiële steun voor Grijze Wolven wel afgenomen. Dat is het gevolg van algehele bezuinigingen door gemeenten, en helaas niet van politieke beslissingen op inhoudelijke politieke gronden. Wij zijn overigens niet de eersten die het probleem van het subsidiëren van Turkse fascistten aankaarten. In 1980 kwam het Landelijk Actie Komitee Anti Fascisme al met een uitgebreid onderzoek.² In 1997 kaartten Stella Braam en Mehmet Ülger³ het probleem van het Turkse fascisme in Nederland aan in hun zeer goed gedocumenteerde boek "Grijze Wolven: een

2 Zie: "De Grijze Wolf en de halve maan – Landelijk Actie komitee Anti-Fascisme" (1980) <https://www.doorbraak.eu/documenten/GW1980.pdf>

3 Zie: "Mehmet Ülger" https://nl.wikipedia.org/wiki/Mehmet_%C3%9C%9Cger

zoektocht naar Turks extreem-rechts".⁴ Ze moesten na publicatie wegens doodsb bedreigingen een aantal maanden onderduiken. In het decennium na 2000 zette de Onderzoeksgroep Turks extreem-rechts hun werk voort. In het dossier "Turks rechts in Nederland"⁵ op onze website hebben we veel van deze bronnen bijeengebracht. We dragen ons huidige rapport op aan Mehmet Ülger, de in 2017 overleden journalist die die stiekem opererende Grijze Wolven in Nederland met gevaar voor eigen leven in de publieke schijnwerpers heeft gezet.

In hoofdstuk II schetsen we kort wie de Grijze Wolven zijn, hoe ze in Nederland georganiseerd zijn en hoe ze denken. In hoofdstuk III presenteren we de resultaten van de WOB-verzoeken in 22 gemeenten. In hoofdstuk IV trekken we conclusies en in hoofdstuk V stellen we onze eisen. Hoofdstuk VI bevat een overzicht van het verloop van alle WOB-verzoeken die we deden en een lijst van alle Grijze Wolven-organisaties waar we daarbij naar vroegen.

Doorbraak

5 februari 2020

4 "Grijze Wolven: een zoektocht naar Turks extreemrechts" <https://kafka.nl/publicaties/grijze-wolven/>

5 "Dossier Turks rechts in Nederland" <https://www.doorbraak.eu/dossier-5-turks-rechts-in-nederland/>

II. Turks extreem-rechts in Nederland

De *Turkse Federatie Nederland (TFN)* vormt de landelijke koepelorganisatie van de extreem-rechtse en ultra-nationalistische Grijze Wolven in Nederland. In meer dan twintig gemeenten zijn lokale afdelingen van deze federatie actief, vaak onder neutraal aandoende namen als "Turks Cultureel Centrum" of "Turkse Culturele Vereniging". De werkelijkheid is echter dat deze verenigingen en federatie onderdeel uitmaken van de buitenlandse organisatiestructuur van de Turkse fascistische *Partij van de Nationalistische Beweging (MHP)*. Deze partij staat met woord en daad achter het autoritaire bewind van president Recep Tayyip Erdoğan.

Politieke moorden

De wortels van de MHP gaan terug tot in de jaren '30 en '40. In die jaren komt in Turkije het pan-Turkisme op, een extreem-rechtse en ultra-nationalistische stroming die de verloren gebieden van het oude Ottomaanse Rijk terug wil veroveren. De leiders van die beweging hebben grote bewondering voor en goede contacten met nazi-Duitsland. Wat hen bindt is een biologisch racisme, antisemitisme, militarisme en het streven naar een nieuwe fascistische orde met een sterke leider aan het hoofd. Een van de vooraanstaande figuren in die beweging is de beroepsmilitair Alparslan Türkeş (1917-1997).⁶ Bij de militaire coup van 1960 is Türkeş woordvoerder. Later treedt hij met zijn volgelingen toe tot de extreem-rechtse Republikeinse Boeren Natie Partij (CKMP), en in 1965 neemt hij de partij helemaal over. In 1969 doopt hij de CKMP om tot Partij van de Nationalistische Beweging (MHP).

De 'nieuwe' partij begint meteen met het oprichten van kampen om knokploegen en moordcommando's te trainen: de Grijze Wolven. Die zijn onder meer bekend van het handgebaar waarmee ze een wolvenkop nabootsen, de Turkse variant van Sieg Heil. In Oostenrijk is dat gebaar inmiddels verboden. De belangrijkste doelwitten van de ultra-nationalistische bendes zijn linkse activisten en leden van minderheden zoals de Koerden, alevieten en Armeniërs. In de jaren '70 lopen ze voorop bij onder meer de bloedige pogroms en massamoorden tegen alevieten in Sivas⁷ en Maraş.⁸ De Grijze Wolven hebben inmiddels duizenden politieke liquidaties op hun geweten, waarvan ook enkele in Nederland. Nadat links - mede als gevolg van de militaire coup van 1980 - verslagen is belanden veel Grijze Wolven in de internationale drugshandel. Ook in het Turkse leger zitten nog steeds veel Grijze Wolven. Op foto's zien we bijvoorbeeld militairen die Syrië binnenvallen massaal het Grijze Wolven-gebaar maken.

BVD en RID

In de jaren '70 worden de eerste Grijze Wolven-organisaties in Nederland uit de grond gestampt. In 1976 wordt de Vereniging van Idealistische Turkse Arbeiders in Nederland (HÜTİD) opgericht, de voorloper van de TFN. Sinds die tijd vertoont de publieke aandacht in Nederland voor Turks extreem-rechts pieken en dalen. De meest recente aandachtsgolf voor de Grijze Wolven komt op

⁶ "Alparslan Türkeş" https://en.wikipedia.org/wiki/Alparslan_T%C3%BCrke%C5%9F

⁷ "Bloedbad van Sivas" https://nl.wikipedia.org/wiki/Bloedbad_van_Sivas

⁸ "Maraş massacre" https://en.wikipedia.org/wiki/Mara%C5%9F_massacre

gang in 1997 nadat wijlen Mehmet Ülger en Stella Braam hun boek "Grijze Wolven, een zoektocht naar Turks extreem-rechts" uitbrengen. De twee auteurs moeten na bedreigingen een tijd lang onderduiken.

Als gevolg van de politieke ophef rondom hun boek, en in opdracht van de toenmalige minister Dijkstal, houdt de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) de TFN en Grijze Wolven nauwlettend in de gaten. In zijn jaarverslagen hanteert de BVD de begrippen TFN en Grijze Wolven als synoniemen en benadrukt de dienst dat de federatie onderdeel uitmaakt van het "beheersnetwerk" van de Turkse staat en dat zij haar directieven rechtstreeks van de MHP ontvangt. Ook kwalificeert de BVD de TFN als "extreem-nationalistisch" en een "pleitbezorger van de Turkse belangen in Nederland".

Ook lokaal heeft het Nederlandse veiligheidsapparaat in die periode veel aandacht voor de Grijze Wolven. In 1997 omschrijft de Regionale Inlichtingen Dienst (RID) van de politie Midden- en West-Brabant de MHP en de Grijze Wolven zo: "Deze extreem-rechtse partij staat voor een fel anti-communisme, sterk nationalisme en discriminatie van onder meer de Koerdische minderheid. Een aantal leden van deze vereniging noemt zich Grijze Wolf, een aan de MHP gelieerde organisatie, die in de jaren 80 als wraakbendes in Turkije een bloedige strijd uitvochten met links-radical groeperingen. Nagenoeg alle MHP-ers zijn soennieten. Ze zijn anti-alevitisch en fel tegen het communisme. In Nederland is men georganiseerd in lokale lidorganisaties (dekmantelorganisaties) van de landelijke organisatie 'Turkse Federatie Nederland' te Amsterdam."

Salonfähig

Na 2003 verstomt de (openlijke) aandacht van de Nederlandse veiligheidsdiensten voor de TFN en de Grijze Wolven. In hun jaarverslagen komt de aandacht eenzijdig te liggen bij het jihadisme en de activiteiten van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK). Dit in tegenstelling tot de veiligheidsapparaten van Duitsland en Oostenrijk, twee landen waarin de zusterorganisaties van de TFN tot op de dag van vandaag worden geobserveerd door de geheime diensten omdat zij worden gezien als een bedreiging voor de grondwettelijke orde. De TFN maakt onder meer met deze Duitse en Oostenrijkse Grijze Wolven onderdeel uit van de Turkse Confederatie Europa (ATK), de Europese koepel van de MHP.

De laatste jaren proberen de Grijze Wolven in Nederland juist meer salonfähig te worden via het afleggen van bezoeken aan een reeks burgemeesters. En TFN is ook officieel lid van het Contactorgaan Moslims en Overheid (CMO) geworden. Bij de federatie zijn namelijk ook moskeeën aangesloten. Deze gebedshuizen spelen een belangrijke rol in de verspreiding van Turks extreem-rechtse propaganda.

Propaganda en onderwijs

De lokale Grijze Wolven-organisaties geven in Nederland Turks nationalistisch onderwijs aan kinderen, waarbij ze hen onder meer leren om het wolventeken te maken. Ook organiseren ze jaarlijks in diverse gemeenten propagandabijeenkomsten in de open lucht. Die omschrijven ze voor de Nederlandse bühne neutraal als "festivals", maar er treden steevast artiesten op die nationalistische en soms regelrecht fascistische liederen ten gehore brengen. Zoals Ozan Manas⁹

9 "Hoofdartiest op Turks festival zingt over Armeniërs: 'We leggen jullie het eeuwige zwijgen op'" <https://www.doorbraak.eu/de-hoofdartiest-op-turks-festival-zingt-over-armeniërs-we-leggen-jullie-het-eeuwige-zwijgen-op/>

die in 2018 in Arnhem over de Armeniërs zou komen zingen: "We leggen jullie het eeuwige zwijgen op of we laten jullie bloed ophoesten". Vaak gaan de 'festivals' ook gepaard met optochten waarbij Mehter-orkesten voorop gaan.¹⁰ Dat zijn in Ottomaanse stijl geklede militaire bands die de pan-Turkistische idealen belichamen, van een sterk Turkije dat weer de wereld zal gaan veroveren.

Maar de TFN en de lokale Grijze Wolven beperken zich niet alleen tot deze ideologische propaganda-activiteiten. De Nederlands-Koerdische organisatie DemNed schrijft dat rond zulke festivals het geweld tegen Koerden toeneemt.¹¹ Regelmatig gaan Grijze Wolven ook collectief de straat op in Nederland en andere Europese landen. En dat gebeurt allesbehalve geweldloos. In maart 2017 hebben de Grijze Wolven een flink aandeel in de rellen in Rotterdam. Samen met aanhangers van Erdoğan protesteren ze tegen de weigering van het Nederlandse kabinet om Turkse ministers toe te laten tot Nederland. Die willen campagnetoespraken houden in het kader van het Turkse referendum over de bevoegdheden van de president. In 2019 vallen Grijze Wolven in Nederland demonstraties en andere protestacties aan van de Koerdische beweging tegen de Turkse invasie in Noord-Syrië.

Verheerlijking van autoritaire leiders

Jaarlijks herdenken de TFN-leden samen hun "Başbuğ" ("Grote Leider") Alparslan Türkeş met een grote bijeenkomst ergens in het land. Ook zijn fascistische generatiegenoten worden regelmatig herdacht, zoals Hüseyin Nihal Atsız (1905-1975).¹² Die schreef onder meer: "Het eerste land dat het Joodse vraagstuk heeft opgelost is Duitsland. Andere naties zullen daar lessen uit trekken." Op een recente bijeenkomst had de huidige TFN-leider Murat Gedik het over de "fakkel" die deze antisemit zou hebben aangestoken en die "nog steeds hartstochtelijk" brandt. Om de innige banden van de TFN met de moederpartij MHP nogmaals te onderstrepen presenteerde Gedik in november 2019 in Turkije een door hemzelf gemaakte vertaling van een biografie van de huidige MHP-leider Devlet Bahçeli aan de grote baas zelf.¹³

In het dossier "Turks rechts in Nederland" op de website van Doorbraak is veel van het onderzoek naar de Grijze Wolven van de afgelopen decennia samen gebracht.¹⁴

10 "Nationalisme en Turkse muziek – Onderzoeksgroep Turks extreem-rechts (2007)"

<https://www.doorbraak.eu/documenten/GW2007.pdf>

11 "DemNed aan Marcouch: na Grijze Wolven-festivals worden etnische minderheden uit Turkije vaker aangevallen" <https://www.doorbraak.eu/demned-aan-marcouch-na-grijze-wolven-festivals-worden-etnische-minderheden-uit-turkije-vaker-aangevallen/>

12 "Extreem-rechtse Turkse Federatie Nederland verheerlijkt antisemit Hüseyin Nihal Atsız"

<https://www.doorbraak.eu/extreem-rechtse-turkse-federatie-nederland-verheerlijkt-antisemit-huseyin-nihal-atsiz/>

13 Twitter <https://twitter.com/Doorbraakeu/status/1193892064947326976>

14 "Dossier Turks rechts in Nederland" <https://www.doorbraak.eu/dossier-5-turks-rechts-in-nederland/>

III. De financiële en andere banden van gemeenten met de TFN-organisaties

1. Almelo

De *Stichting Turks Cultureel Centrum Almelo*, gevestigd aan De Giervalk 19, is de TFN-afdeling in Almelo. Het gaat om een relatief jonge rechtspersoon, die op 17 juli 2018 is opgericht. De gemeente Almelo onderhoudt geen subsidierelatie met het "Cultureel Centrum". Men steunt de stichting ook niet op een andere wijze materieel of financieel, en stelt dus ook geen zalen of ruimten beschikbaar. In mei 2019 wijst men een subsidieaanvraag van 3.000 euro van de Almelose Grijze Wolven af. Het gaat om een activiteit die "verantwoord studeren" genoemd wordt. De gemeente oordeelt dat het initiatief niet past in het Almelose onderwijsachterstandenbeleid, aangezien er voldoende lokaal aanbod is om achterstanden te voorkomen en te bestrijden.

2. Amsterdam

De Amsterdamse Grijze Wolven-beweging bestaat uit een web van diverse rechtspersonen. De belangrijkste daarvan vormen de *Stichting Turks Sociaal Cultureel Centrum Tükem*, de *Stichting Ulu Camii/Grote Moskee*, de *Stichting Mescid-i Aksa Moskee* en de *Stichting Bozok*. Uit de door de gemeente overlegde bescheiden én uit het gemeentelijke subsidieregister (waarin alle subsidies vanaf 1 januari 2016 zijn geregistreerd) blijkt dat Amsterdam tenminste één keer subsidie heeft verleend aan Grijze Wolven. Tenminste, want de gemeente garandeert geen "volledigheid" voor wat betreft haar zoekresultaten naar subsidies over de periode 2013 tot en met 2016. De bewuste subsidie bedraagt 500 euro en wordt in 2015 verleend aan Tükem en de Grote Moskee ten behoeve van een "kinderfeest" gehouden op het Makassarplein op 29 mei 2015. Subsidie voor een tweede feest op 30 en 31 mei van hetzelfde jaar wordt afgewezen omdat het evenement een "exclusief Turks karakter" draagt, en dus nadrukkelijk niet op grond van het feit dat de organisatoren een bedenkelijke ideologie aanhangen. Zowel de subsidieverlening als de subsidieafwijzing vallen onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van Nevin Özütok, inmiddels Tweede Kamerlid namens GroenLinks. In haar hoedanigheid van portefeuillehouder van het dagelijks bestuur van de bestuurscommissie Oost spreekt ze uitgebreid met Tükem en de Grote Moskee over beide subsidieverzoeken.

De gemeente zegt verder geen panden te verhuren aan Grijze Wolven-organisaties of anderszins panden aan hen beschikbaar te stellen. Wel verhuurt men regelmatig sportaccommodaties aan de Grijze Wolven. Eén keer aan stichting Bozok in 2016, en meerdere keren aan stichting Mescid-i Aksa Moskee: zes keer in 2017, vier keer in 2018 en één keer in 2019.

Tükem Ulku Ocagi

maandag om 17:11 • 🌐

TÜKEM teşkilatında Denk parti temsilcisi sn. **Suleyman Koyuncu** kardeşimiz Amsterdam'da araç park ücret indirim hakkında üyelerimizi bilgilendirdi. Bilgilendirmeden bazı kareler.

Denk-raadslid Süleyman Koyuncu praat de Amsterdamse Grijze Wolven van Tükem bij over parkeertarieven. Aan de muur hun drie halve manen-symboliek.

3. Apeldoorn

De *Turks Culturele Vereniging* (TCV) is de Apeldoornse lidorganisatie van de TFN. De Apeldoornse Grijze Wolven hebben een verenigingsruimte aan de Stoomwezenstraat 3. De gemeente Apeldoorn geeft hen geen subsidie in de periode vanaf 1 januari 2013, steunt de vereniging ook niet op een andere wijze materieel of financieel.

4. Arnhem

In Arnhem organiseert Grijze Wolven-vereniging *Hoca Ahmed Yesevi Kültür ve Eğitim Merkezi* naar eigen zeggen al vanaf 2008 jaarlijks een Turks festival. Dat propagandafestijn wordt de eerste jaren steeds gehouden op het terrein van de eigen moskee. Er is tot aan 2016 "nooit een actieve bemoeienis geweest vanuit de gemeente", aldus de gemeente Arnhem. Subsidie wordt er niet gegeven.

Dat verandert bij de editie 27 tot 29 mei 2016, die groter van opzet is. De gemeente verleent het Turkse Festival met bijbehorende "Ottomaanse optocht" door de stad dat jaar 10.000 euro subsidie. Dat is bijna een kwart van de totale begroting van 41.000 euro. De gemeente levert zo een fikse

bijdrage in de kosten van ultra-nationalistische spandoeken (900 euro), vlaggen (2.000 euro) en flyers (1.500 euro), aan fascistische artiesten als Gökhan Tekin (2.400 euro) en aan het militaristische Mehter-orkest (3.500 euro) dat voorop loopt tijdens de optocht.

Naar de gemeente toe verkoopt lokale Grijsse Wolven-voorzitter İbrahim Günay het festival in modieuze termen. Het "unieke" festival "verrijkt het culturele aanbod" en wordt "gekenmerkt door een groot gemeenschapsgevoel", schrijft hij. Via het festival kunnen "doelgroepen kennis maken met de verschillende dimensies van Turkse Cultuur" en "brengen we deze Arnhemmers samen". Tijdens het festival kunnen "doelgroepen samen hun gedeelde cultuur [...] uiten en vieren" en proberen we tegelijk ook "een algemeen publiek aan te spreken". Daarbij zijn "samenwerking, kruisbestuiving en gemeenschap belangrijke sleutelwoorden". Het festival heeft een "sterke sociale inslag", geeft "veel aandacht voor cultuureducatie" en doet aan het "stimuleren van etnisch en lokaal ondernemerschap", zo "versterken we de onderlinge saamhorigheid, betrokkenheid en solidariteit". En tenslotte: "het Turks Festival is van belang voor de kunsten in Arnhem omdat het evenement bijdraagt aan de versterking van een goede multiculturele profilering van de stad". Met de realiteit van een fascistisch festival hebben deze ronkende teksten allemaal weinig van doen. Voor andere mensen met een achtergrond in Turkije vormt het festival jaarlijks juist een angstige periode.

Ook is de bedoeling dat via het festival de economische banden met Turkije worden aangehaald, want er "zou een delegatie uit Turkije arriveren waarbij de handelsbetrekkingen centraal staan voor de regio Arnhem en omgeving". Maar dat gaat vanwege de politieke omstandigheden in Turkije niet door. Wel is er een toespraak van de landelijke Grijsse Wolven-voorzitter Murat Gedik en kan men pronken met het feit dat er een marktkraam van de gemeente is op het festival.

Minder positief voor de organisatoren is dat media berichten over de fascistische Grijsse Wolven-gebaren die voorzitter Günay en anderen maken tijdens de optocht.¹⁵ In reactie op het verslag dat de Grijsse Wolven na afloop indienen, schrijft de gemeente eufemistisch: "De gemeente Arnhem constateert achteraf dat het festival niet aan alle wensen heeft voldaan: zo is de organisatie er te weinig in geslaagd om er een multi-cultureel festival van te maken." En men voegt daaraan toe: "We adviseren voor volgende edities andere fondsen te zoeken". Dus de volgende keer geen subsidie meer voor de stichting.

Voor het jaar daarop, 2017, richten de Grijsse Wolven een nieuwe club op, de *Stichting Turks Festival*,¹⁶ om het evenement mee te organiseren. Mogelijk in de hoop op die manier toch weer voor subsidie in aanmerking te komen. Maar de gemeente wijst hun aanvraag af. Van die aanvraag en de bijbehorende afwijzing zegt de gemeente overigens geen documenten meer te hebben.

De nieuwe stichting Turks Festival is een organisatie die niets van doen heeft met de Grijsse Wolven, zo beweert men in 2018 in de gemeenteraad.¹⁷ Maar in 2017 en 2018 verloopt de communicatie met de gemeente over de vergunningen als vanouds via Grijsse Wolven-voorzitter Günay. Die gaat er in de aanvragen ook prat op het festival al sinds 2008 te organiseren.

15 "Organisator van de Arnhemse demonstratie vindt de fascistische Grijsse Wolven een 'hele normale partij'"

<https://www.doorbraak.eu/organisator-arnhemse-demonstratie-vindt-fascistische-grijze-wolven-hele-normale-partij/>

16 "Geen twijfel mogelijk: stichting Turks Festival Arnhem is een frontorganisatie van de Grijsse Wolven"

<https://www.doorbraak.eu/geen-twijfel-mogelijk-stichting-turks-festival-arnhem-is-een-frontorganisatie-van-de-grijze-wolven/>

17 "Grijsse Wolven verder in het nauw na langdurig raadsdebat in Arnhem" <https://www.doorbraak.eu/grijze-wolven-verder-in-het-nauw-na-langdurig-raadsdebat-in-arnhem/>

In Arnhem krijgen kinderen van meester Ali Osman Tugrul van Hoca Ahmed Yesevi Kültür ve Eğitim Merkezi het Grijze Wolven-teken aangeleerd.

Bij de Grijze Wolven ontstaat "frustratie" en "een negatieve bijmaak" over het weigeren van de subsidie, en het naar hun idee niet snel genoeg verlenen van de vergunning voor het festival van 19 tot 21 mei 2017. Tijdens een telefoongesprek tussen Grijze Wolven-penningmeester Kemal Coşgun en een ambtenaar "kwam het tot een escalatie", zo blijkt uit een verslag van een evaluatiebijeenkomst van ambtenaren en Grijze Wolven uit juli 2017. Er wordt op die bijeenkomst ook gesproken over het "beeld van een optocht, wat wil je als stichting uitstralen? Hoe kun je het Turkse festival meer elementen geven waardoor er ook meer niet Turkse bezoekers op afkomen?" Leuk geprobeerd van de gemeente, maar wie heeft er nu echt zin om langs te gaan bij een extreem-rechts Turks propagandafeest? Behalve de fascistische zelf?

In 2018 let Doorbraak scherp op fascistische uitingen in de aanloop naar en tijdens het festival en de optocht. In een reeks persberichten maken we melding van diverse 'incidenten', wat leidt tot uitgebreide besprekingen in twee opeenvolgende vergaderingen van de gemeenteraad. Het festival zelf vindt van 22 tot 24 juni plaats. De gemeente verleent een vergunning, maar voor zover na te gaan opnieuw geen subsidie.

5. Beverwijk

De gemeente Beverwijk verhuurt vanaf april 2004 een pand aan de Kerkbeeklaan 4 aan de lokale Grijze Wolven-afdeling *Beverwijk Türk Kültür Merkezi*, in het Nederlands *Stichting Beheer Turks Cultureel Centrum* (TCC). In 2011 geeft de stichting aan dat men het pand aan de nummers 2 en 4 wel wil kopen en in augustus 2013 vraagt men om gemeentelijk krediet om die aankoop te kunnen financieren. Of de gemeente met dit krediet akkoord is gegaan wil men niet onthullen, maar in december van dat jaar is de verkoop rond. De stichting wordt bepaald niet het vel over de neus gehaald: ruim duizend vierkante meter grond met een flink gebouw erop voor maar 157.500 euro. Een "in de markt tot stand gekomen prijs", beweert de gemeente, die maar al te graag van het onderhoud van het pand af wil. Bij de verkoop geeft de gemeente een vijf jaar geldende terugkoopgarantie voor het overeengekomen verkoopbedrag af.

Door deze transactie worden de Grijze Wolven huisbaas van de stichting Prompt, die nummer 2 huurt. De fascistten leggen zich erop vast die stichting minstens een jaar onder dezelfde voorwaarden te laten huren. Iets meer dan een jaar later vertrekt Prompt (vrijwillig?) en vragen de Grijze Wolven aan de gemeente of "kleinschalige commerciële activiteiten" toegestaan zijn in hun pand. Die zijn "nodig om financiële lasten te kunnen dragen voor de sociaal-culturele doeleinden van de stichting", lees: Turks-nationalistische propaganda mogelijk te maken. De gemeente kan moeilijk nee zeggen, omdat men in de koopovereenkomst heeft vastgelegd dat het TCC het pand binnen vijf jaar nog kan terug verkopen voor hetzelfde bedrag als men de lasten niet blijkt te kunnen dragen. Volgens bijgeleverde plattegronden wil men ruim de helft van het pand op nummer 4 gaan inrichten voor de "verkoop culturele/Turkse levensmiddelen" aan de eigen achterban.

Beverwijk Türk Kültür Ocağı

4 januari om 15:19 · 🌐

Şehadetinin 52. Yıl dönümünde Ülkücü Şehidimiz Ruhi KILIÇKIRAN'ı rahmet, minnet ve şükranla anıyoruz.

Ruhu şad, mekanı cennet olsun...

Beverwijk Türk Kültür Merkezi plaatst op Facebook berichten van de MHP waarin Grijze Wolven worden vereerd die martelaar zijn geworden.

Uit de stukken die de gemeente ons heeft verstrekt, blijkt dat men het TCC geen structurele subsidie verleent. Wel vergoedt men ruim de helft van de begroting van 1.925 euro voor een "buurtfeest" op 22 en 23 april 2017. Dat geld komt uit het potje "gebiedsgericht werken". De Grijze Wolven worden daarop gewezen door iemand van het wijkteam. Het "buurtfeest" is volgens het TCC geïnspireerd door het nationale kinderfeest dat in Turkije wordt gevierd op 23 april. De doelstelling luidt: "bevordering dialoog, verbondenheid met buurtbewoners en hun kinderen".

De Grijze Wolven, die bekend staan om hun geweld tegen andersdenkenden en minderheden, schrijven in hun subsidieaanvraag doodleuk: "Wij vinden dialoog/wederzijds contact heel belangrijk, met name door vele recente actuele politieke gebeurtenissen." In Turkije zijn op dat moment de zuiveringen en massale arrestaties naar aanleiding van de mislukte coup nog volop aan de gang, nota bene met steun van de MHP. Een gemeenteambtenaar reageert met: "Is het uw doel actief met buurtbewoners in gesprek te gaan over de politieke gebeurtenissen? (...) Staat de activiteit open voor alle mensen ongeacht ras, sekse, geaardheid, geloof, politieke gezindheid?" Waarop het TCC reageert: "Het is geen platform voor politiek (...) Wij staan voor iedereen open, voor alle inwoners. Zonder onderscheid te maken naar de verschillende aspecten die u opnoemde. Anders heb je in mijn optiek geen bestaansrecht." Een prachtige formulering van waarom de Grijze Wolven inderdaad geen bestaansrecht hebben. "Wat leuk dat u de moeite neemt om een activiteit voor uw omwonenden te organiseren", reageert de ambtenaar gerustgesteld en hij kent de subsidie toe.

6. Den Haag

Türk İslam Kültür Vafkı, ofwel *Turks Islamitisch Culturele Stichting* (TICS), heet de lokale Grijze Wolven-afdeling in Den Haag. Sinds 2014 zitten ze aan de Kempstraat 26. De club staat onder leiding van Tahsin Çetinkaya,¹⁸ die tevens fractievoorzitter is namens de Islam Democraten in de Haagse gemeenteraad. Ondanks die korte lijntjes met het gemeenteapparaat verloopt het subsidiecontact niet bijster voorspoedig.

In 2014 organiseert de TICS een meerdaags festival in het wijkpark Transvaal met als doel "bevorderen 'sociale cohesie' in de wijk". Men vraagt 6.000 euro "exploitatiesubsidie" aan de gemeente in het kader van "Leefbaarheid en Bewonersparticipatie". Dat is een derde van de totale begroting van 18.000 euro. De gemeente Den Haag is positief over "met name de bewoners in de wijk kennis laten maken met de Turkse Kunst en Cultuur". Maar of zo'n festival goed is voor de "sociale cohesie"? Het zal voor minderheden en andersdenkenden met een achtergrond in Turkije eerder bedreigend overkomen dat fascisten ongehinderd zoveel publieke ruimte mogen innemen.

De gemeente geeft aan die 6.000 euro voor haar rekening te nemen: 5.400 per direct en 600 na afloop, na inlevering van onder meer een inhoudelijk en een financieel verslag. Maar ruim vier jaar later blijken die verslagen nog steeds niet te zijn ingestuurd, en in januari 2019 eist de gemeente dat de TICS er alsnog mee over de brug komt. Anders moet de gehele subsidie alsnog terug worden gestort.

In mei 2015 vraagt de TICS opnieuw subsidie aan voor een meerdaags evenement in het

18 "Raadslid Tahsin Çetinkaya van Haagse partij Islam Democraten is tevens leider van Grijze Wolven-organisatie"
<https://www.doorbraak.eu/raadslid-tahsin-cetinkaya-van-de-haagse-partij-islam-democraten-is-tevens-leider-van-grijze-wolven-organisatie/>

Transvaalpark. Deze keer komt de aanvraag niet alleen van Çetinkaya, maar tevens van B. Şahin van het "Turks Platform Den Haag". Het doel is weer om "Turkse kunst, cultuur en folklore bekendheid te geven aan de Haagsche bewoners". Naast verschillende podiumkunsten zullen vrouwen allerlei (eeuwenoude) naaldkunsten laten zien, zoals borduren, breien en haken. Via het festival zullen de wijkbewoners elkaar beter leren kennen, beweren de Grijze Wolven. De gemeente zegt 5.000 euro toe, minder dan het gevraagde bedrag, voor "podium, huur elektriciteitsvoorzieningen, huur tafels en stoelen, luchtkussens voor kinderen en huur suikerspin". "De overige posten komen niet voor subsidiëring in aanmerking", aldus de gemeente.

Ruim een jaar later, in juli 2016, heeft de TICS het vereiste inhoudelijk verslag van het evenement in 2015 nog steeds niet opgestuurd aan de gemeente. Na een eerste rappel in augustus, dreigt de gemeente op 14 september met een ingebrekestelling. Maar nog komt de stichting niet met een verslag, en op de 28e van die maand geeft de betreffende ambtenaar het advies dat de subsidie lager moet worden vastgesteld. Plots reageren de wolven wel en op 18 oktober stuurt men een verslag. "Onze oprechte excuses dat het wat laat aan u deze verslag is verstrekt", schrijven ze.

TÜRK İSLAM KÜLTÜR VAKFI

11 november · 🌐

Her üç ayda bir ROC MONDRIAN COLLEGE DEN HAAG öğrencilerini teşkilâtımızda kabul ederek bilgilendiriyoruz. Bugünkü ziyaretlerinden görüntüler.

Voorzitter Çetinkaya van de Türk İslam Kültür Vakfı (TICS) ontvangt leerlingen van een Haags ROC. Aan de muur hangt een logo met in het Turks daaronder: "Grijze Wolven" (Bozkurtlar).

Uit het verslag komt echter niet naar voren wat er op het propagandafestival te doen was. Het is veeleer een poging om te slijmen met de gemeente: men gaat maar door over "het prettige contact" met de gemeentelijke instanties, dat er professionele en vrijwillige beveiligers aanwezig waren, dat er geen incidenten plaatsvonden, enzovoorts. En natuurlijk dropt men ook het trendy begrip "duurzaamheid" zonder daar enige inhoud aan te geven. Verder geeft men aan dat de "vrouwen tak" Ülkem en de "jongeren tak" Estergon meehielpen. Om een idee te geven: op zowat elke foto op hun Facebook-pagina maken de Estergon-jongens het Turkse Sieg Heil-gebaar. Opmerkelijk was tenslotte dat de oorspronkelijke aanvraag voor een meerdaags festival was, maar dat in het verslag nadrukkelijk en meerdere keren gesproken wordt over één dag: te weten 22 mei. Op basis van dit 'verslag' besluit de gemeente toch alsnog de gevraagde 5.000 euro toe te kennen.

Foto uit het verslag van het Haagse festival van 2017 met het drie manen-spandoek van de Grijze Wolven op het podium.

Over een eventuele subsidie-aanvraag voor de editie van 2016 van het festival heeft de gemeente Den Haag ons geen informatie verstrekt. Wat we wel weten is dat er in 2016 klachten komen over geluidsoverlast en dat men daarom in 2017 het festival in het Zuiderpark wil organiseren. De Grijze Wolven doen voor dat jaar een aanvraag met identiek dezelfde brief als in 2015. De gemeente overhandigt 5.000 euro, weer vanuit het potje Leefbaarheid en Bewonersparticipatie, voor het project "Vorbereiding Turkse Culturele dagen op locatie Zuiderpark 2017". Dus "om de verhuizing mogelijk te maken". Opnieuw blijft de verantwoording voor het ontvangen bedrag achterwege en in januari 2019 stelt de gemeente vast dat de TICS de 5.000 euro terug moet betalen. Daarop stuurt

de stichting alsnog snel een rapportage met een aantal foto's in. De gemeente beschouwt de zaak daarmee als afgedaan en schrijft: "Het verslag geeft geen aanleiding tot verdere vragen." Dat is een gemiste kans, want de gemeente had de stichting in ieder geval kunnen vragen waarom er een Grijs Wolven-spandoek met de bekende drie halve manen op het podium hing, zoals te zien op een van de aangeleverde foto's, als men daadwerkelijk "mensen met elkaar" wil "verbinden", zoals in het verslag beweerd wordt.

De Haagse Grijs Wolven vragen overigens niet alleen subsidie voor hun propagandafestivals. In juni 2015 doet Çetinkaya een beroep op de subsidieregeling "Impuls Buurthuis van de Toekomst". Hij wil maar liefst 40.000 euro voor het verbouwen (20.000 euro) en inrichten (eveneens 20.000 euro) van het gymlokaal in het verenigingspand van de stichting. Als raadslid weet hij heel goed welke populaire thema's hij moet aankaarten om met succes aanvragen te doen. De doelstellingen van de vernieuwde gymzaal zouden namelijk zijn om "de ontwikkeling en weerbaarheid van kinderen te vergroten, discipline op te bouwen, hen weg te houden van criminaliteit dan wel het vermijden van hanggedrag van jongeren op straat. Het doet de samenhang en binding vergroten binnen de maatschappij". En natuurlijk vergeet hij niet "participatie" en "sociale cohesie in de wijken" te noemen. In haar reactie houdt de gemeente zich inhoudelijk op de vlakte. Men kaart niet aan hoe een sportzaal in een Turks-nationalistisch clubhuis ooit toegankelijk zou kunnen zijn voor iedereen in de wijk. Wel wijst men de aanvraag af op subsidietechnische gronden. De regeling is alleen van toepassing op openbaar "maatschappelijk vastgoed" en sowieso vergoedt men geen inventaris.

In juni 2018 vraagt Çetinkaya tenslotte 1.150 euro voor een reisje naar Drievliet, voor de leerlingen die bij de stichting "muziekles, huiswerkbegeleiding, Engels en godsdienstles" volgen. De gemeente kent de subsidie toe omdat het gaat om negentig "kinderen in een zwakke economische situatie" in de wijk Transvaal die "feitelijk nooit echt een dagje uit gaan". De totale begroting bedraagt 3.000 euro.

7. Deventer

De *Stichting Gök Sancak Cultureel en Educatief Centrum* is de Deventer afdeling van de TFN. De Grijs Wolven aan de IJssel hebben een ruimte aan de Boxbergerweg 107. De gemeente Deventer geeft aan geen subsidie te hebben verleend aan Gök Sancak in de periode van 1 januari 2013 tot heden en deze stichting ook niet op een andere wijze materieel of financieel te hebben ondersteund.

8. Dordrecht

Het TFN-netwerk in Dordrecht bestaat uit de *Stichting Ideale Eén/Ayasofya Moskee* en *Vereniging Samenwerking Islamitische en Dordtse Jongeren*. De gemeente Dordrecht geeft aan geen subsidierelatie te onderhouden met deze organisaties en hen ook geen panden te verhuren. Wel verhuurt het gemeentelijke Sportbedrijf aan de stichting Ideale Eén/Ayasofya Moskee regelmatig een gymzaal, zes keer in 2013, vier keer in 2017, twee keer in 2018 en zeven keer in de eerste twee maanden van 2019.

Ayasofya Cami Dordrecht

2 april 2018 · 🌐

Bu programa herkes davetlidir, bekleriz.

"İedereen is welkom om Leider Alparслан Türkeş te komen herdenken" in de Aya Sofya Moskee Dordrecht in 2018.

9. Ede

De TFN-afdeling in Ede is relatief jong en wordt gevormd door de *Stichting Ötüken Türk Kültür Ocağı*, ofwel *Turkse Culturele Haard Ötüken*. Die stichting wordt eind 2016 opgericht en beschikt over een ruimte aan de Maxwellstraat 19. De Grijze Wolven worden in Ede niet gesubsidieerd door de gemeente. Die subsidieert sinds 2015 geen migrantenzelforganisaties meer. Een andere lokale nationalistische Turkse organisatie, de Edese *Turkse Sociale Kulturele Vereniging* (ETSKV), is tot 2015 nog wel structureel gesubsidieerd door de gemeente, met 15.965 euro in 2012, 15.411 euro in 2013 en 18.587 euro in 2014. Hoewel deze vereniging formeel geen onderdeel uitmaakt van de TFN, deelt men in 2015 wel regelmatig op Facebook berichten van de landelijke Grijze Wolvenkoepel.

10. Enschede

De Grijze Wolven in Enschede zijn verenigd binnen de *Turkse Kulturele Vereniging Enschede* (TKVE). Deze lidorganisatie van de TFN beschikt over een eigen ontmoetingsruimte aan de Lonnekerspoorlaan 124. De gemeente Enschede geeft aan geen documenten te bezitten van na 1 januari 2013 die betrekking hebben op deze vereniging. Daarmee suggereert de gemeente in de periode vanaf deze datum geen subsidie te hebben toegekend aan de Enschedese Grijze Wolven of hen op een andere wijze te hebben ondersteund. "Voor zover ons bekend is er ook geen organisatie onder de naam TKVE actief in onze gemeente", schrijft de gemeente zelfs. Dat is hoogst ongeloofwaardig. De TKVE wordt immers genoemd als "zelforganisatie" op een (inmiddels verwijderde) pagina van de website van de gemeente zelf. En in november 2016 brengt de burgemeester van Enschede, Onno van Veldhuizen (D66), zelfs een bezoek aan de vereniging.

11. Harderwijk

De TFN-afdeling in Harderwijk heet *Stichting Al Sancak Türk Kültür Ocağı*. De lokale Grijze Wolven beschikken over een ruimte aan de Gelreweg 36. De gemeente Harderwijk geeft aan geen subsidie te hebben verleend aan de stichting in de periode vanaf 1 januari 2013 en deze organisatie ook niet op een andere wijze materieel of financieel te hebben ondersteund.

Oguz Bozkurt heeft 60 nieuwe foto's toegevoegd aan het album **Hengelo Bilardo Turnuvasi 2019**.

30 december om 13:19 · 🌐

Hengelo-Almelo-Enschede dernekleri ile ortak düzenlediğimiz ve Teşkilatımızın ev sahipliğinde gerçekleşen 2ci Bilardo Turnuv... [Meer weergeven](#)

Turkse fascisten uit Hengelo, Almelo en Enschede organiseerden in december 2019 een biljarttoernooi waar massaal het Grijze Wolven-gebaar gemaakt werd.

12. Hengelo

De TFN-afdeling in Hengelo draagt de naam *Hengelo Türk Kültür Derneği* ofwel *Turkse Culturele Vereniging Hengelo*. De Twentse Grijze Wolven beschikken over een eigen ruimte aan de Sportlaandriene 8-10, waar de meeste bijeenkomsten, activiteiten en herdenkingen van de vereniging plaatsvinden. In de verenigingsruimte worden stevast de Turkse nationale feestdagen gevierd, zoals het nationale kinderfeest op 23 april, het overwinningsfeest op 30 augustus, maar ook de verovering van Constantinopel (nu Istanbul) in 1453 door de Ottomanen. Ook wordt het gebouw gebruikt voor Turkse taallessen en is de ruimte tevens werkplek van een kapper.

De Turkse Culturele Vereniging is een onmiskenbare promotor van het Turkse ultra-nationalisme en ziet de bovengenoemde activiteiten als middelen om volwassenen maar ook jongeren en zelfs kinderen te bereiken. De vereniging beschikt daartoe over een eigen jongerentak met de naam *Kızıl Elma* ofwel Rode Appel. Kızıl Elma en de moederorganisatie verspreiden via sociale media de extreem-rechtse propaganda van de TFN.

Uit de correspondentie tussen de gemeente Hengelo en de vereniging blijkt dat de Grijze Wolven tot 2016 structureel gesubsidieerd worden. In 2013 en 2014 ontvangt de vereniging jaarlijks 1.750 euro subsidie voor activiteiten op het gebied van "diversiteit" en in 2015 gaat het om 1.167 euro. Deze zogenaamde basissubsidie, waarover de vereniging geen verantwoording hoeft af te leggen, is wegbezuinigd door de gemeenteraad. Niet om principiële redenen, maar in het kader van een breed lokaal bezuinigingspakket.

13. Maassluis

De TFN-afdeling van Maassluis heet *Turkse Culturele Vereniging Maassluis* en is gevestigd aan de Rhijnvis Feithstraat 2. De gemeente Maassluis geeft aan geen contacten en geen subsidierelatie te onderhouden met deze vereniging. Men heeft de Grijze Wolven ook niet op andere wijze materieel of financieel ondersteund, en dus ook geen zalen of ruimten aan hen verhuurd.

14. Nijmegen

Nijmegen is de woonplaats van Murat Gedik. Hij is in het dagelijks leven "interim business controller". Daarnaast is hij al jaren voorzitter van de TFN en ideologisch leider van de Grijze Wolven in Nederland. Deze opperwolf verheerlijkt in artikelen en toespraken openlijk antisemitische Turkse fascistische als Nihal Atsız en de Ottomaanse pasja's die verantwoordelijk zijn voor de Armeense genocide.

Het *Turks Cultureel Centrum* (TCC) is de Nijmeegse afdeling van de TFN. Federatievoorzitter Gedik is lange tijd ook voorzitter geweest van het TCC, dat gevestigd is in een voormalig schoolgebouw aan de Citroenvlinderstraat 46. Aan het centrum zijn nog twee andere rechtspersonen gelieerd die zijn gevestigd op hetzelfde adres: de *Stichting Hilal Turks Cultureel Vrouwen centrum* en de *Stichting Tunga Educatief Centrum*. De eerste stichting vormt de vrouwenafdeling van het TCC en de tweede stichting verzorgt Cito-trainingen, huiswerkbegeleiding en Turkse taallessen voor Turkse kinderen en jongeren in Nijmegen.

Bijzonder is dat het centrum tijdens Nederlandse verkiezingen wordt gebruikt als stembureau. Die keuze draagt bij aan de legitimering en normalisering van de Grijze Wolven door de overheid. Maar dat gaat niet zonder commotie en consternatie. Bij de Tweede Kamer-verkiezingen van 2017 en de raadsverkiezingen van 2018 hangt een grote poster van de in 1997 overleden Grijze Wolven-leider Alparslan Türkeş boven het stemloket. Türkeş was de oprichter en onbetwiste leider van de extreem-rechtse MHP.

In april 2018 organiseren het TCC en de TFN hun jaarlijkse herdenking van Türkeş in het kunst- en cultuurcentrum Lindenberg. Dat door de gemeente gesubsidieerde centrum wordt vooraf niet op de hoogte gesteld van wie de organisatoren zijn noch van het feit dat het om de herdenking van een fascistische leider gaat. Kort daarop publiceert Doorbraak een artikel over de bijeenkomst met foto's waarop te zien is dat massaal de Grijze Wolven-groet wordt gebracht.¹⁹ Er ontstaat veel

19 "Massale Turkse fascistische herdenking in cultureel centrum de Lindenberg in Nijmegen"
<https://www.doorbraak.eu/massale-turkse-fascistische-herdenking-cultureel-centrum-lindenberg-nijmegen/>

ophef.²⁰ Het bestuur van Lindenberg zegt geschrokken en misleid te zijn en gaat in beraad met de burgemeester. Voortaan gaat men huurders beter screenen en aan de TFN wordt geen ruimte meer beschikbaar gesteld.

Nijmegen Turks Cultureel Centrum is met Hilal Vakfı en 43 anderen bij Nijmegen Turks Cultureel Centrum.

11 december 2016 · 🌐

Ahlak, millet yapısının temelidir. O olmadan hiç bir şey olmaz.

... Meer weergeven

De Nijmeegse Grijze Wolven citeren op Facebook de antisemitische ideoloog Hüseyin Nihal Atsız: "Degenen die niet alle Turken verenigd willen zien, zijn geen Turken".

Het minst geschrokken lijkt toch wel de gemeente Nijmegen. In andere gemeenten wordt door beleidswijzigingen en/of bezuinigingen geen structurele subsidie meer gegeven aan Grijze Wolven-organisaties, hooguit nog incidentele subsidies, maar in Nijmegen ontvangt het TCC van de gemeente al sinds 1996 structureel subsidie. En daar blijft het niet bij. Ook de vrouwenafdeling stichting Hilal, waarvan de gemeente volgens documenten weet dat ze onderdeel uitmaakt van het TCC, ontvangt sinds 1999 structureel subsidie.

²⁰ "Zaalverhuurders, hou afstand van de fascistische Turkse Federatie Nederland én van haar 'culturele' verenigingen" <https://www.doorbraak.eu/zaalverhuurders-hou-afstand-facistische-turkse-federatie-nederland-en-culturele-verenigingen/>

Beide organisaties verbloemen in hun subsidie-aanvragen hun extreem-rechtse ideologie en gebruiken het gangbare jargon dat de lokale overheid graag hoort. Termen als "participatie", "integratie" en "samenwerking" worden vaak gebruikt om subsidie te krijgen voor activiteiten. Het TCC ontvangt in 2012 3.354 euro aan subsidie van de gemeente, in 2013 en 2014 jaarlijks 3.200 euro en in 2015 tot en met 2018 jaarlijks 3.190 euro. De subsidie voor 2018 is bedoeld voor open dagen, een lezing over "participatie en integratie van Turken in de Nederlandse maatschappij en hoe dit verder te bevorderen", twee keer per week huiswerkbegeleiding voor jongeren in het basis- en voortgezet onderwijs en vijf voorlichtingsbijeenkomsten "over actuele onderwerpen als sociale stelsels, remigratie en onderwijssystemen".

Stichting Hilal ontvangt in 2012 een subsidie van 1.839 euro, van 2013 tot en met 2015 jaarlijks 1.872 euro en van 2016 tot en met 2018 jaarlijks 1.690 euro. De subsidie voor 2018 werd gegeven voor zes theeavonden met "een actueel thema", een open dag en zes voorlichtingsbijeenkomsten "met de thema's gezondheid en welzijn".

Uit een interne brief van 1 oktober 2017 blijkt dat er bij de gemeente Nijmegen wel degelijk kennis aanwezig is over de werkelijke aard van het TCC. In de brief legt een ambtenaar aan vermoedelijk een collega een rijtje van acht resultaten voor van zijn of haar "onderzoekje op de website van de HTF - de federatie waar TCCN bij is aangesloten - en de Facebook-pagina van TCCN". Een paar citaten uit de brief: "Ook wordt op de trom geslagen rondom '3 Mei', de feest- en strijddag van Pan-Turkisten". "Nihal Atsiz, de grote ideoloog van het 'Turkisme', wordt regelmatig geciteerd met pan-Turkistische uitspraken." "Een poster van wijlen MHP-leider Alpaslan Türkeş [...] prijkt zoals je weet prominent aan de muur van het TCCN-gebouw." En: "De HTF geeft op haar website ronduit aan Turks-nationalistisch te zijn, en dit nationalisme op 'cultuur' te baseren." De ambtenaar concludeert: "Al bij al, het profiel is typisch MHP/Turks extreem-rechts. Laten we binnenkort hierover doorpraten; maar ik denk dat [weggelakt] een keer goed geïnformeerd moet worden over deze club en onze subsidierelatie."

De brief heeft geen invloed, want twee maanden later, op 4 december 2017, besluit de gemeente toch weer subsidie te verlenen aan de Grijze Wolven. Wel staat er in de betreffende toekenningsbrief dat het TCCN "er rekening mee dient te houden" dat toekomstige aanvragen anders zouden kunnen worden beoordeeld. Niet zozeer echter vanwege het specifieke karakter van het fascistische centrum, maar omdat verwacht wordt "dat de Beleidsregels subsidies Allochtone Zelforganisaties (2009) in 2018 worden herzien".

15. Rotterdam

In Rotterdam zijn twee Grijze Wolven-organisaties actief. De *Vereniging Samenwerking Nederlandse en Islamitische Jongeren* (Versam) en de *Vereniging Samenwerking tussen Allochtonen en Autochtonen Rotterdam* (Versaar). Versam, gevestigd aan de Zaagmolenstraat 166, is actief in Rotterdam-Noord. Versaar, gevestigd aan de Wolphaertsbocht 500, heeft Rotterdam-Zuid als werkgebied. Het verenigingspand van Versam wordt gehuurd van de gemeente Rotterdam. Versaar heeft haar pand sinds 2019 in eigendom. Het gebouw is in dat jaar gekocht van de gemeente Rotterdam, nadat Versaar het enkele jaren had gehuurd van de gemeente.

Versam maakt tot 2016 gebruik van structurele, jaarlijkse subsidies van de gemeente Rotterdam. De beëindiging van deze structurele subsidierelatie in 2016 is een gevolg van een koerswijziging in

het gemeentelijke welzijnsbeleid, beschreven in het beleidskader "Nieuw Rotterdams Welzijn 2016-2019", en niet van een specifiek bestuurlijk besluit gericht op de subsidie aan de Grijze Wolven van Versam. In 2014 en 2015 ontvangt de vereniging jaarlijks 6.500 euro van de deelgemeente Noord voor "activiteiten die de participatie en zelfredzaamheid van de Turkse inwoners in Noord helpen te vergroten". Uit de subsidieaanvragen blijkt dat die activiteiten vooral bestaan uit voorlichtingsbijeenkomsten in samenwerking met gemeentelijke afdelingen, de GGD en Belastingdienst, een cursus "schone wijken", maar ook vieringen van internationale vrouwendag en van het Turkse nationale onafhankelijkheids- en kinderfeest op 23 april. De ideologie van Versam kennende is het ronduit cynisch om te lezen dat de (standaard)vraag op het subsidieaanvraagformulier over het democratisch functioneren van de organisatie wordt beantwoord met: "Bestuursverkiezing, verslag ledenvergadering over de bestuursverkiezing, enzovoort".

Versaar RotterdamZuid

3 mei 2019 · 🌐

3 Mayıs 1944, Ergenekon'da ateşe hükmedip dağları delen ve tüm engelleri ortadan kaldıran Türk milletinin yenilenen bir iman ve şuurla ayağa kalktığı gündür.

3 Mayıs Milliyetçiler Günümüz kutlu olsun.

Op Facebook viert Versaar 3 mei, de dag van de nationalist, met een afbeelding van het trio Türkeş, Atatürk en Atsız.

In 2014 ontvangt Versam een eenmalige subsidie van 8.000 euro voor de kosten die de vereniging moet maken voor de verhuizing naar de Zaagmolenstraat. Versam huurt een gemeentelijk pand

aan de 3e Pijnackerstraat 3a, maar wordt door de deelgemeente verzocht om dit pand te verlaten. Ook wordt in hetzelfde jaar een subsidieaanvraag van 3.500 euro gehonoreerd voor de organisatie van een bazaar onder het motto "Samenleving centraal". Deze bazaar is inmiddels uitgegroeid tot een meerdaags evenement op het Pijnackerplein met kraampjes en muzikale optredens.

In 2015 wordt 2.000 euro aangevraagd voor de bazaar op grond van een regeling voor bewonersinitiatieven. De gemeente dreigt de aanvraag af te wijzen omdat de regeling uitsluitend is bedoeld voor initiatieven van bewoners(organisaties) en sociaal ondernemers. Versam had de subsidie aangevraagd als vereniging. Op advies van de "gebiedsnetwerker" - een gemeenteamttenaar - dient de voorzitter van Versam, M. Şenyürek, de aanvraag opnieuw in onder de titel "bewoner". In de aanvraag wordt wel gevraagd om de subsidie over te maken op de bankrekening van Versam. Deze constructie past Versam vanaf 2015 elk jaar toe.

In 2015, 2016, 2017 en 2018 wordt de aanvraag voor de bazaar steeds gehonoreerd door de gemeente. Tot 2018 vaart de gemeente daarbij op het advies van de Gebiedscommissie Noord die de bazaar een integratiebevorderende werking vindt hebben. Ook zou de bazaar contact en wederzijds begrip stimuleren. In 2018 wordt de aanvraag beoordeeld door de Wijkraad Oude Noorden, die eveneens positief oordeelt en meldt aan de gemeente: 'Het is een goed initiatief!'.

In 2018 ontvangt Versam ook een subsidie van 1.000 euro voor een "Iftar voor allen". De vereniging wil met deze activiteit niet-moslims informeren over de ramadan en daarmee onder meer "respect en begrip voor elkaar" bevorderen.

In totaal ontvangt Versam in de periode 2014 tot en met 2018 minimaal 32.500 euro aan subsidies. Vanaf 2016 ontvangt Versam alleen incidentele en geen structurele subsidies meer van de gemeente.

Ten aanzien van Versaar, de zusterorganisatie van Versam in Zuid, kan op grond van het beschikbaar gestelde materiaal geen subsidierelatie met de gemeente worden vastgesteld. Versaar is de organisatie die eind december 2013 (destijds gevestigd aan de Putsebocht 187-189) ongegeneerd een herdenkingsbijeenkomst - of beter verheerlijkingsbijeenkomst - houdt voor de Turkse antisemitische en nationalistische ideoloog Hüseyin Nihal Atsız. Het extreem-rechtse karakter van Versaar vormt in 2016 voor de gemeente Rotterdam echter geen obstakel om een gemeentelijk pand, voormalig buurthuis De Graanshuur aan de Wolphaertsbocht 500, aan deze Grijze Wolven-organisatie te gaan verhuren. Bij de ingebruikname van het pand komt de voorzitter van de gebiedscommissie Charlois, Ronald Tol van Leefbaar Rotterdam, zelfs een lintje doorknippen samen met TFN-voorzitter Murat Gedik. De vice-voorzitter van de gebiedscommissie Charlois, Zeki Baran (PvdA), vergezelt Tol tijdens deze plechtigheid.

Ambtenaren die het nieuwe pand van Versaar in oktober 2017 bezoeken, melden in een verslag een opvallende "afbeelding van een wolf" te hebben gezien op een van de muren. Zij komen echter niet voor een inspectie of rondleiding, maar om te benadrukken dat de verenigingsruimte elke dag om 22.00 uur dient te sluiten. Blijkbaar is Versaar daar niet van op de hoogte.

In de in 2016 gesloten huurovereenkomst met de gemeente Rotterdam heeft Versaar een optie tot koop bedongen. In 2019 is deze optie gelicht door de Grijze Wolven.

16. Schiedam

In Schiedam krijgt de *Turkse Culturele Vereniging Schiedam* (TCVS) geen structurele subsidie van de gemeente. Wel doet de vereniging met wisselend succes een beroep op "incidentele subsidie" in het kader van het "wijkbudget bewonersinitiatief" en mag men stevast gebruik maken van wijkcentrum Dreesplein.

Op 6 en 7 juni 2015 organiseert de vereniging op het Dreesplein met 1.150 euro steun van de gemeente de zogenaamde "Turkse culturele dagen 2015". Dat is zo'n 20 procent van de begroting van "de braderie met podium met muziek". De Grijze Wolven laten de gemeente weten dat ze met de dagen "onze vereniging introduceren in de buurt" en "buurtbewoners ook actief laten deelnemen bij de organisatie".

**Schiedam Turk Kultur Dernegi Ulkum
Kadin Kollari**

4 juni 2018 · 🌐

Secimlere son gaz çalismaya devam

MHP

Jongeren van de Turkse Culturele Vereniging Schiedam brengen de Grijze Wolven-groet tijdens uitdelen van verkiezingsmateriaal van de MHP in de aanloop naar de Turkse verkiezingen.

Later dat jaar doet de TCVS nogmaals een beroep op het "wijkbudget bewonersinitiatief". Dit keer voor een bijeenkomst in het wijkcentrum. Men vraagt 570 euro voor "een informatie avond met betrekking tot de verkiezingen in Nederland omtrent de Turken die op 21 oktober t/m 25 oktober in Rotterdam zal plaatsvinden. Het is een situatie wat veel aandacht trekt van de buurtbewoners. Mensen willen meedoen, maar beschikken niet over de informatie hierover." Er zal ook een "erkende gastspreker" aanwezig zijn. De gemeente besluit geen subsidie te geven omdat het "geen wijkactiviteit" is, maar een "politieke bijeenkomst".

In 2016 doet de organisatie opnieuw een aanvraag in het kader van het "wijkbudget bewonersinitiatief". Men vraagt maar liefst 10.000 euro voor "culturele dagen met optocht op de zaterdag" van 13 tot 15 mei, maar de gemeente kan of wil ons geen verdere informatie geven over het feit of die subsidie al dan niet verstrekt wordt. Weer komt de TCVS met mooie verhalen over haar "culturele dagen" aanzetten, zoals "integratie van verschillende culturen en verschillende wijkbewoners in de buurt + acceptatie van de buurtbewoners die naar de vereniging komen" en het "bevorderen" van de "participatie van de bewoners onderling". Trots meldt men verder: "steunen onze projecten nu openlijk: Stichting Islamitische Centrum Nederland, Muradiye Moskee Schiedam en Sociaal Culturele Islamitische Vereniging". Wat de vereniging in ieder geval wel krijgt is een vergunning voor hun "culturele dagen" op het Dreesplein, inclusief "een optocht met Turkse fanfare (Mehteran) van 1 uur waarbij de hele groep naar de fancy fair loopt".

Het jaar daarop reageert burgemeester Lamers minder positief op de aanvraag voor een vergunning voor zo'n optocht. Hij schrijft: "In 2016 vond een dergelijke optocht plaats door de hele stad die voor de nodige onrust zorgde. Dit was met name te zien op sociale media waarbij omstanders en bewoners de optocht als zodanig presenteerden dat in combinatie met de meegevoerde vlaggen een controversiële politieke boodschap werd uitgedragen." En "gelet op de incidenten die plaatsvonden in Rotterdam in het weekend van 11 en 12 maart 2017 waarbij meerdere rellen plaatsvonden, het gehouden referendum in Turkije en de mogelijke spanningen die hieruit zijn voortgevloeid is een ernstige verstoring van de openbare orde en veiligheid te verwachten of in ieder geval mijns inziens niet uit te sluiten." Kortom, de optocht mag niet. "We kunnen de fanfare dan binnen de braderie terrein kort laten spelen", reageert de TCVS braaf.

De "Turkse culturele dagen" zelf mogen in 2017 wel doorgaan, maar slechts gedurende twee in plaats van de gewenste drie dagen. Bijzonder is hoe gediensig wijkcentrum Dreesplein de Turkse fascisten opnieuw tegemoet treedt. De gemeente meldt "dat een vrijwilliger het wijkcentrum voor ze open doet zodat ze gebruik kunnen maken van de faciliteiten. Hier betalen zij het wijkcentrum voor." Ook de TCVS benadrukt dat men voor het "wc en keukengebruik" het "buurthuis die in het plein gelegen" is heeft "afgehuurd."

Opmerkelijk is dat de gemeente, ondanks haar bewaarplicht, zegt over 2013 en 2014 geen enkele informatie te hebben met betrekking tot mogelijke subsidies en vergunningen aan de vereniging, terwijl uit de stukken van 2015 en daarna valt af te leiden dat er in die periode wel degelijk vergelijkbare activiteiten hebben plaatsvonden. Ook over 2018 hebben wij geen enkele informatie mogen ontvangen.

Afsluitend laat de gemeente weten dat de vereniging in 2015 heeft gevraagd "of wij voor andere huisvesting konden zorgen. Hier hebben wij negatief op gereageerd."

17. Soest

Het *Turks Nederlands Cultureel Centrum Soest* (TNCCS) bestaat sinds 1996, telt rond de 70 leden en vormt het bolwerk van de TFN in Soest. De Soester Grijze Wolven beschikken over een ontmoetingsruimte aan de Van Goyenlaan 90. Dat pand wordt jarenlang gehuurd door het TNCCS en uiteindelijk in augustus 2019 aangekocht.

Uit stukken van de gemeente Soest komt naar voren dat de contacten met het centrum over financiën terug gaan tot in ieder geval 2013. Op de valreep van dat jaar verzoekt het TNCCS de gemeente om financiële bijstand of anders huurverlaging om hun ruimte te kunnen blijven huren. "Onze inkomsten daalden de laatste jaren met 60%", schrijven ze en daarom vragen ze of ze misschien een ruimte mogen gaan huren in het Desmond Tutu Centrum. Het doel van het TNCCS is volgens de auteur van de brief het "organiseren van informatieve avonden in het kader van zorgverzekering, belastingaangifte wetgeving en meer." En verder: "maatschappelijke en culturele activiteiten voor alle Soesters". Nog nooit heeft het TNCCS subsidie ontvangen, benadrukt de auteur: "ik wil u "met klem" (sic) vragen daarmee rekening te houden." Verder vermeldt hij: "Vorig jaar was wethouder Kemmerling bij ons te gast toen wij meededen met de dag van de dialoog programma". Een nogal opmerkelijk verzoek van het TNCCS, aangezien men zes jaar na dit verzoek genoeg kapitaal blijkt te hebben om hun gehuurde ruimte te kopen.

**Soest Ülkü Ocağı Türk
Kültür Merkezi**

Community

Vind ik leuk

De Grijze Wolven van Soest brengen in hun clubhuis samen de kenmerkende groet.

Op 20 januari 2014 schrijft de gemeente terug: "U vraagt ons om een huursom die lager is dan uw huidige huur." Daarop noemt de gemeente de huursom, maar de bedragen daarvan zijn zwart gemaakt in de aan ons verstrekte kopie. "Uw verzoek kunnen wij helaas niet honoreren", vervolgt de gemeente. Men adviseert het TNCCS om hun ruimte "met andere organisaties te delen".

Uit een mailwisseling tussen de Grijze Wolven en de gemeente van later dat jaar valt op te maken dat de gemeente kosten voor muzieklessen en muziekmateriaal van het TNCCS heeft gesubsidieerd. Om welk bedrag het gaat wordt niet duidelijk. De gemeente vraagt het centrum om als tegenprestatie twee optredens te organiseren. Een van die optredens is tijdens de Turkse Open Dagen in de ruimte van het TNCCS. In 2015 meldt de gemeente dat het centrum door het toezenden van stukken en de tegenprestatie aan de verplichting voor de subsidietoekenning heeft voldaan.

Het centrum organiseert ook elk voorjaar een "terugkerend cultureel evenement voor leden en omwonenden", stevast op of rond 23 april, de datum waarop in Turkije de nationale soevereiniteit en het kinderfeest worden gevierd. Eerst gaat het nog om "open dagen", waarop 150 mensen verwacht worden, maar in april 2017 breidt het TNCCS uit naar aangrenzende parkeerplaatsen en het Van de Veldeplantsoen. In 2018 spreekt men van een "braderie/wijkfeest" en probeert het centrum het evenement te laten vallen onder de subsidieregeling "Mijn idee voor Soest of Soesterberg" dat burgerinitiatieven voor de wijk wil stimuleren. Op het aanvraagformulier schrijven de Grijze Wolven dat het wijkfeest georganiseerd wordt om "kans te geven aan bewoners om elkaar te ontmoeten", voor het "creëren van saamhorigheid en betrokkenheid" en het "verbeteren van integratie en wederzijdse begrip". Ook moeten de namen ingevuld worden van vijf buurtbewoners die het initiatief steunen. Kennelijk zijn die er niet, of is het te veel moeite, want het TNCCS beperkt zich tot het vijf keer neerpennen van "ver. Turks Nederlands Cultureel Centrum (met leden)".

Voor de gemeente is het kennelijk voldoende, want men geeft subsidie. Het bedrag is onbekend, want dat heeft de gemeente in de kopie van haar toekenningsbrief zwart gemaakt. In de kopie van een bijgaand handgeschreven stuk staat wel een kostenplaatje, waarin de bedragen 2.250 euro voor het organiseren en 3.000 euro van sponsors voor etenswaren zijn te lezen. De gemeente motiveert de toekenning van het geld aan de fascistische met mooie standaardzinnen als: "Door uw persoonlijke inzet draagt u bij aan een beter Soest. U bevordert de samenhang in de wijk. Uw initiatief ondersteunen wij dan ook graag." Afstand tot de Grijze Wolven houdt de gemeente niet. In december 2018 ontvangt burgemeester Rob Metz zelfs een delegatie van het TNCCS en van de landelijke koepel TFN. Namens de vereniging zijn aanwezig voorzitter Baki Emektar en bestuurslid Yunus Akay, namens de federatie voorzitter Murat Gedik en algemeen secretaris Erim Uğurlu.

Op 6 en 7 april 2019 organiseert de vereniging opnieuw een braderie/wijkfeest, waarop zij 250 mensen per dag verwacht. Het subsidieformulier van "Mijn idee voor Soest" wordt weer ingevuld met dezelfde ronkende zinnen van het jaar ervoor. Het centrum wil ook "een steentje bijdragen aan de integratie van verschillende bevolkingsgroepen in de wijk", voegt men nog toe. Wat in een nogal schril contrast staat met het doodleuke antwoord "nee" op de vaste vraag of er vijf buurtbewoners zijn die het initiatief ondersteunen. De subsidie is bedoeld om "contacten in de wijk" te bevorderen, maar alle eerdere open dagen en braderieën hebben kennelijk door de jaren heen geen enkele buurtbewoner opgeleverd die de aanvraag van de Grijze Wolven wil ondersteunen. Toch kent de gemeente de subsidie weer toe. Om hoeveel het in 2019 gaat is onduidelijk, want op de kopie van de ingediende begroting zijn de bedragen opnieuw onleesbaar gemaakt door de gemeente. Het betreft dezelfde posten als in 2018.

18. Tiel

De *Turkse Culturele Vereniging Tiel* vormt de afdeling van de TFN in deze Gelderse stad. De gemeente Tiel zegt geen subsidierelatie te onderhouden met deze vereniging. Tevens geeft zij aan dat het verenigingspand aan de Dominicusshof 120 geen eigendom is van de gemeente, maar van de woningbouwstichting SCW.

19. Tilburg

In Tilburg is de *Turkse Jongerenvereniging Tilburg* aangesloten bij de Grijzen Wolven-koepel TFN. Juist deze banden waren voor de gemeente Tilburg in 1999 reden om een subsidieverzoek van de vereniging, gevestigd aan de Eilenbergstraat 7, af te wijzen. De gemeente schrijft ook na 1999 geen materiële of financiële ondersteuning te hebben verleend aan deze jongerenvereniging en geen ruimte aan haar te hebben verhuurd of beschikbaar gesteld.

20. Utrecht

Het *Turks Cultureel Centrum voor Utrecht en omgeving* is een lidorganisatie van de TFN in Utrecht. De Utrechtse Grijze Wolven beschikken over een eigen ruimte aan de Tractieweg 212. De *Vereniging voor Turkse Vrouwen in Utrecht-West Asena* vormt de vrouwentak van het cultureel centrum en de *Turkse Jongerenvereniging Ergenekon* de jongerenafdeling. De gemeente Utrecht geeft aan geen subsidie te hebben verleend aan deze drie rechtspersonen in de periode 1 januari 2013 tot heden en deze organisaties ook niet op een andere wijze materieel of financieel te hebben ondersteund.

21. Vlaardingen

De Vlaardingse Grijze Wolven zijn georganiseerd binnen de *Turkse Solidariteitsvereniging Vlaardingen*. Deze TFN-afdeling beschikt over een eigen ruimte aan de Zomerstraat 41. De gemeente Vlaardingen geeft aan geen subsidierelatie te onderhouden met de vereniging in de periode 1 januari 2013 tot heden. De gemeente stelt de Turkse Solidariteitsvereniging Vlaardingen ook niet op een andere wijze materieel of financieel te hebben ondersteund en ook geen zalen of ruimtes aan haar beschikbaar te hebben gesteld.

22. Zaanstad

In Zaanstad is een afdeling van de TFN actief onder de naam *Turks Cultureel Centrum*. De gemeente Zaanstad geeft aan geen financiële ondersteuning te hebben geboden aan dit centrum en ook geen panden of zalen te hebben verhuurd aan deze organisatie.

IV. Conclusies

1. Uit ons onderzoek blijkt dat Grijze Wolven-organisaties in Nederland de weg naar gemeentelijke subsidies nog steeds goed weten te vinden en de **institutionele taal** waar gemeenten gevoelig voor zijn perfect beheersen. Hun brieven en mails aan gemeenten staan bol van termen als "integratie", "participatie", "emancipatie", "dialogoog", "sociale cohesie" en "wederzijds begrip". Daarmee trekken zij nog altijd heel wat gemeenten over de streep in hun verzoeken om subsidie of een andere vorm van steun en weten zij hun extreem-rechtse en ultra-nationalistische idealen goed te verbergen.

2. Opvallend is dat veel gemeenten **geen principiële houding** aannemen ten opzichte van lokale TFN-afdelingen. Het gaat namelijk om autoritaire, anti-democratische en ultra-rechtse organisaties. Ook ontbreekt het de gemeenten aan alertheid, zelfs als er duidelijke aanwijzingen zijn dat het gaat om organisaties met een dubieuze ideologie. Zo zagen ambtenaren van de gemeente Rotterdam bijvoorbeeld een afbeelding van een wolf in een verenigingsruimte. De gemeente Nijmegen heeft kennis in huis over de achtergronden van de Grijze Wolven-organisaties. Subsidietoekenningen, subsidieafwijzingen en beëindigingen van subsidierelaties worden door gemeenten niet of nauwelijks gebaseerd op een inhoudelijke, maar in de meeste gevallen slechts op een formeel-technische papieren toetsing van de activiteiten, en op algemene bezuinigingen en beleidswijzigingen die niet alleen de Grijze Wolven raken. Zo verleende Hengelo bijvoorbeeld jarenlang een structurele subsidie aan de lokale Grijze Wolven, maar beëindigde deze in 2016 samen met subsidies aan andere zelforganisaties omdat de gemeente moest bezuinigen. Almelo wees vorig jaar een aanvraag van Grijze Wolven af, niet omdat zij bedenkelijke doelen nastreven, maar omdat er al een soortgelijk aanbod van activiteiten bestond binnen de gemeente.

3. De afdelingen van de TFN zijn actief in 22 gemeenten. In de door ons onderzochte periode van 2013 tot en met 2018 hebben **twalf gemeenten géén subsidie verleend** aan een lidorganisatie van deze extreem-rechtse Turkse federatie. Ook hebben deze gemeenten de TFN-afdelingen niet op een andere wijze materieel of financieel ondersteund of gefaciliteerd (vergunningen daargelaten). Het gaat om de gemeenten Almelo, Apeldoorn, Deventer, Ede, Enschede, Harderwijk, Maassluis, Tiel, Tilburg, Utrecht, Vlaardingen en Zaanstad.

4. In de periode 2013 tot en met 2018 hebben **tien gemeenten wel een lidorganisatie van de TFN gesubsidieerd** en/of op een andere manier voorzien van materiële, financiële of facilitaire steun. Het gaat om de gemeenten Amsterdam, Arnhem, Beverwijk, Den Haag, Dordrecht, Hengelo, Nijmegen, Rotterdam, Schiedam en Soest. Daarmee hebben zij bewust of onbewust ondersteuning geboden aan Turks extreem-rechts. Wij hebben vijf vormen van ondersteuning door deze gemeenten weten te traceren:

A. Structurele subsidies

De gemeente Nijmegen is de enige gemeente in Nederland die nog jaar in jaar uit Grijze Wolvenorganisaties subsidieert. Het gaat om de TFN-afdeling TCC en de hieraan gelieerde

vrouwentak Hilal. Hengelo en Rotterdam subsidieerden ook structureel Grijze Wolvenorganisaties, maar zijn hiermee gestopt in 2016. Hengelo moest bezuinigen, en Rotterdam wijzigde zijn welzijnsbeleid. De subsidiebeëindigingen raakten nadrukkelijk niet alleen de lokale Grijze Wolven.

B. Incidentele subsidies

In de door ons onderzochte periode hebben zeven gemeenten activiteiten van lokale TFN-afdelingen incidenteel gesubsidieerd. Vaak ging het daarbij om onschuldig ogende evenementen als bazaars, braderieën, buurtfeesten en festivals georganiseerd door Grijze Wolven die meestal samenvallen met nationale feestdagen in Turkije. Daarbij deden zij vaak met succes beroep op subsidieregelingen die bedoeld zijn voor wijk- en burgerinitiatieven en burgerparticipatie.

Incidentele subsidies zijn door de volgende gemeenten toegekend:

Amsterdam, (in ieder geval) in 2015.

Arnhem in 2016.

Beverwijk in 2017.

Den Haag in 2014, 2015, 2017 en 2018.

Rotterdam in 2014, 2015, 2016, 2017 en 2018.

Schiedam in 2015.

Soest in 2014, 2018 en 2019.

C. Verhuur van accommodaties

Beverwijk verhuurde tussen 2004 en 2013 een pand aan de lokale TFN-afdeling. Rotterdam verhuurt nog steeds een pand aan de TFN-lidorganisatie Versam en verhuurde tot 2019 een pand aan Versaar, een zusterorganisatie van Versam. In Schiedam huren de lokale Grijze Wolven wijkcentrum Dreesplein. We hebben niet kunnen achterhalen of dit wijkcentrum eigendom is van de gemeente.

D. Verkoop van accommodaties

Beverwijk heeft in 2013 een gemeentelijk pand aan de Kerkbeeklaan verkocht aan de lokale TFN-afdeling. De risico's voor de Grijze Wolven zijn daarbij door de gemeente geminimaliseerd door een vijf jaar geldende terugkoopgarantie. Rotterdam heeft in 2019 een voormalig buurthuis aan de Wolphaertsbocht verkocht aan de Grijze Wolven. De condities waaronder de verkoop heeft plaatsgevonden zijn ons niet bekend.

E. Verhuur van sportzalen

Amsterdam verhuurde tussen 2016 en 2019 meerdere keren per jaar een gemeentelijke sportzaal aan Grijze Wolven-organisaties. Dordrecht verhuurde tussen 2013 en 2019 meerdere keren per jaar een gemeentelijke sportzaal aan TFN-lidorganisaties.

V. De gemeentekraan moet overal in Nederland dicht!

Doorbraak vindt dat Nederlandse gemeenten er veel alerter op moeten zijn aan wie ze subsidie of andere steun verlenen. Voor alle organisaties dient men dezelfde criteria te hanteren, of ze nu Nederlands zijn of hun wortels elders hebben: wie ultra-nationalistische, fascistische en neo-nazistische ideeën promoot en groepen mensen wil uitsluiten of zelfs uitmoorden, die verdient geen enkele steun. Terecht zou geen gemeente het in haar hoofd halen om de openlijk neo-nazistische Nederlandse Volks Unie (NVU) te subsidiëren, en dat moet dus ook gelden voor de TFN-lidorganisaties. Die verkondigen immers ook een agressief nationalistische boodschap, verspreiden haat tegen onder meer Armeniërs en politieke tegenstanders en vereren leiders die er hun levenswerk van hebben gemaakt om antisemitische en Groot-Turkse ideeën te promoten.

Het is onacceptabel dat gemeenten Grijsze Wolven op welke manier dan ook steunen. Of het nu gaat om subsidies of het verhuren van ruimtes en sportzalen. Want zo normaliseren ze het bestaan van hun fascistische organisaties en versterken ze hun positie in kringen met een achtergrond in Turkije. Tegelijk geven gemeenten met hun steun aan de door de Grijsze Wolven bedreigde minderheden de boodschap af dat ze zich niet om hun welzijn bekommeren, dat zij er niet bij horen, dat het ideologische en fysieke geweld tegen hen niet van belang is.

Nederlandse gemeenten die TFN-lidorganisaties nog steeds steunen, moeten deze niet langer beschouwen als onschuldige culturele clubjes, maar hen herkennen als de ultra-nationalisten en fascistten die ze zijn en de ondersteuningskraan onmiddellijk en definitief dichtdraaien.

VI. Bijlagen

1. Hoe kwamen we aan de informatie in dit rapport?

Ons onderzoek richt zich op de (subsidie)relaties tussen Nederlandse gemeenten en de afdelingen van de Nederlandse landelijke organisatie van Grijze Wolven, de TFN. We identificeerden 41 lokale organisaties van de Grijze Wolven in Nederland. We zijn hierbij primair uitgegaan van de organisaties die als afdelingen worden benoemd in het maandelijks verschijnende informatiebulletin van de TFN. We hebben daarna de sociale media accounts van deze organisaties bekeken, en daarbij geconstateerd dat zij in hun Turkstalige sociale media Grijze Wolven-symboliek gebruiken, zich lokale afdelingen noemen, en berichten delen van de TFN. In de Kamer van Koophandel hebben we de officiële namen van deze organisaties opgezocht en vergeleken met onze informatie. Vervolgens hebben we in december 2018 en januari 2019 bij negentien gemeenten een informatieverzoek gedaan over de subsidierelaties tussen de betreffende gemeente en de lokale Grijze Wolvenorganisaties. In september 2019 identificeerden we nog drie lokale organisaties, en herhaalden we ons informatieverzoek bij nog drie gemeenten.

Voor ons informatieverzoek kozen we de periode 2013 tot en met 2018 zodat de verkregen informatie een recente periode betreft, en daardoor actualiteitswaarde heeft. Ook kozen we ervoor vanwege redenen van werkbaarheid en overzichtelijkheid om de hoeveelheid te krijgen informatie in te perken tot een periode van vijf jaar. Sommige gemeentes hebben ons ook over 2019 informatie gestuurd. We vroegen in ons informatieverzoek om alle informatie over aangevraagde subsidie door en verstrekte of geweigerde subsidie aan deze organisaties, het gebruik van zalen en andere ruimtes door deze organisaties, en over eventueel andere ondersteuning in materiële of financiële zin van deze organisaties.

Ons informatieverzoek viel onder de Wet Openbaar Bestuur (WOB). Gemeenten moeten binnen vier weken, met een mogelijke verlenging tot acht weken, de gevraagde stukken openbaren. Meer informatie over de werking van de WOB en de procedure valt hier te lezen.²¹ Het is onze ervaring dat de meeste gemeenten niet graag aan deze procedure meewerken, vanwege de hoeveelheid werk die het voldoen aan het verzoek kost, of omdat ze liever niet willen dat informatie openbaar wordt. Hierdoor is meer tijd verstreken sinds het begin van het onderzoek dan we aanvankelijk hoopten. Sommige gemeenten bleven keurig binnen de wettelijke termijnen, en gaven de informatie die we vroegen. Maar andere gemeenten bleven uitstel vragen, zoals Den Haag. Andere gemeenten gaven helemaal niet thuis, en moesten we in gebreke stellen. Bij de gemeenten Amsterdam, Almelo, Beverwijk, Rotterdam en Soest moesten we zelfs aan de rechter vragen om de gemeenten opdracht te geven een beslissing te nemen over ons verzoek.

Deventer, Harderwijk, Tiel, Tilburg, Utrecht en Zaanstad gaven aan geen informatie over de organisaties te hebben wat betreft subsidies, gebruik van ruimtes, of andere ondersteuning. Enschede gaf aan de Turkse Kulturele Vereniging Enschede niet te kennen en daarom geen informatie te hebben. De organisatie wordt echter op een inmiddels verwijderde pagina van de

²¹ <https://wob.nl/alles-over-de-wob/>

website van de gemeente als zelforganisatie benoemd,²² én uit sociale media blijkt dat burgemeester Onno van Velthuis in 2016 nog op bezoek is geweest bij de organisatie bij een herdenking van de vuurwerkramp.²³ De bewering dat de organisatie helemaal niet bekend is bij de gemeente, komt ons daarom ongeloofwaardig over. Ondertussen hebben we hier, na een bezwaarprocedure waarin de gemeente weigerde inhoudelijk op de zaak in te gaan, een beroepsprocedure lopen.

De andere gemeenten hebben wel stukken opgestuurd. Dat verschilt van een paar pagina's (bijvoorbeeld Dordrecht) tot honderden pagina's (bijvoorbeeld Rotterdam). In een aantal gevallen bleek de gemeente niet alle stukken die er zijn te hebben opgestuurd, of ten onrechte delen van documenten zwart te hebben gemaakt. We hebben daarom bezwaarprocedures in moeten stellen tegen de gemeenten Amsterdam, Arnhem, Beverwijk, Den Haag, Hengelo, Nijmegen, Rotterdam en Schiedam. De gemeente Soest stuurde ons een beslissing, waarin stukken beloofd werden, die twee maanden later nog niet bij ons binnen waren. Ook daartegen zijn we in bezwaar gegaan. Ook in de bezwaarprocedures moesten we achter sommige gemeenten blijven aangaan om überhaupt een beslissing te krijgen. Zowel Arnhem als Nijmegen kregen van de rechter te horen dat ze de termijn hadden overschreden, en op straffe van dwangsommen echt een beslissing op bezwaar moesten maken. Nijmegen weigerde ook daarna nog stukken te leveren. Ook daar moesten we in beroep gaan. Ondertussen heeft de gemeente Nijmegen nog enkele stukken geleverd, maar het is nog steeds niet alles dat er naar onze mening zou moeten zijn. Het beroep loopt dus door.

Bij het schrijven van dit rapport zijn er dus nog enkele gemeenten waar verzoek-, bezwaar- dan wel beroepsprocedures lopen. Het is daarom mogelijk dat we na het afronden van deze procedures het rapport nog zullen aanvullen met nieuwe informatie.

Hieronder een lijst van gemeenten waarbij we een informatieverzoek deden naar de genoemde organisaties (stand van zaken in procedure is van 10 februari 2020).

De verzoeken van december 2018:

Amsterdam (een beroepsprocedure wordt opgestart):

- Stichting Turks Sociaal Cultureel Centrum,
- Stichting ULU Camii/Grote Moskee,
- Stichting Mescid-I-Aksa Moskee,
- Stichting voor Turkse Vrouwen in Amsterdam Elif,
- Amsterdamse Sportclub Türkiyem,
- Stichting Turks Platform Geuzenveld/Slotermeer,
- Stichting Soyad,
- Stichting Turkse Ouderraad Yilmaz,
- Stichting Bozok.

22 <https://www.enschede.nl/inhoud/zelforganisaties> (laatst bekeken op 19 juli 2019, ondertussen verwijderd.)

23 <http://www.platformdergisi.com/yazi/haberler/13434/belediye-baskanindan-turk-kulturdernegine-ziyaret#.XAEpNyG0vYU>

Arnhem (afgerond na een bezwaarprocedure):

- Hoca Ahmed Yersevi Kultur ve Egitim Merkezi,
- Kadın Kollari Gönülden Gönüle (Vrouwenvereniging van Gemoed tot Gemoed),
- Stichting Turks Festival.

Den Haag (er loopt nog een bezwaarprocedure):

- Turks-Islamitische Culturele Stichting Den Haag,
- Jongerenstichting Estergon Den Haag,
- Stichting Umut Koprusu,
- Stichting voor Turkse Vrouwen in Den Haag Ulkem.

Enschede (er loopt nog een beroepsprocedure):

- Turkse Culturele Vereniging Enschede.

Nijmegen (er loopt nog een beroepsprocedure):

- Turks Cultureel Centrum,
- Stichting Hilal Turks Cultureel Vrouwencentrum Nijmegen,
- Stichting Tunga.

Rotterdam (er loopt nog een bezwaarprocedure):

- Vereniging Samenwerking tussen Allochtonen en Autochtonen Rotterdam (Versaar),
- Vereniging Samenwerking Nederlandse en Islamitische Jongeren (Versam).

Tilburg (afgerond na een beslissing op een verzoek):

- Turkse Jongerenvereniging Tilburg.

Utrecht (afgerond na een beslissing op een verzoek):

- Turks Cultureel Centrum voor Utrecht en omgeving,
- Vereniging voor Turkse Vrouwen in Utrecht-West Asena,
- Turkse Jongerenvereniging Ergenekon.

De verzoeken van januari 2019:

Almelo (afgerond na beslissing op een verzoek):

- Stichting Turks Cultureel Centrum Almelo.

Beverwijk (er loopt nog een bezwaarprocedure):

- Stichting Beheer Turks Cultureel Centrum.

Deventer (afgerond na een beslissing op een verzoek):

- Stichting Gök Sancak Cultureel en Educatief Centrum.

Dordrecht (afgerond na een beslissing op een verzoek):

- Ayasofya Moskee,
- Stichting Ideale een,
- Vereniging Samenwerking Islamitische en Dordtse Jongeren.

Harderwijk (afgerond na een beslissing op een verzoek):

- Stichting Al Sancak Türk Kültür Ocagi.

Hengelo (afgerond na een bezwaarprocedure):

- Turkse Culturele Vereniging Hengelo,
- Kizil Elma Jongerenvereniging,
- Gucdevan Dergahi Hengelo.

Schiedam (afgerond na een bezwaarprocedure):

- Turkse Culturele Vereniging Schiedam.

Soest (er loopt nog een bezwaarprocedure):

- Turks Nederlands Cultureel Centrum Soest.

Tiel (afgerond na een beslissing op een verzoek):

- Turkse Culturele Vereniging.

Vlaardingen (afgerond na een beslissing op een verzoek):

- Turkse Solidariteits Vereniging Vlaardingen.

Zaanstad (afgerond na een beslissing op een verzoek):

- Turks Cultureel Centrum,
- Stichting Vrouwen Ontmoetingscentrum Esra.

Verzoeken van september 2019:

Apeldoorn (afgerond na een beslissing op een verzoek):

- Turkse Culturele Vereniging.

Maassluis (afgerond na een beslissing op een verzoek):

- Turkse Culturele Vereniging Maassluis.

Ede (het verzoek loopt nog):

- Stichting Ötüken Türk Kültür Ocagi.